

Kuntien Rakennetun Ympäristön Sähköiset Palvelut (KRYSP) -hankkeessa toteutettujen rajapintapalvelujen sekä Kuntien paikkaTietoPalvelun (KTP) käyttöönotto kunnissa.

Kuntaliiton KuntaGML- ja KRYSP -hankkeissa vuosina 2001 - 2012 on toteutettu ja hankittu kunnille sähköisen asiointin rajapintapalveluja kunnan teknisen- ja ympäristötoimen palveluprosesseihin. Toteutettujen rajapintojen avaaminen kunnissa on nyt tärkeää, jotta niitä hyödyntäviä sähköisiä palveluja voidaan ottaa käyttöön. Sähköiset palvelut tehostavat kunnan omaa toimintaa sekä parantavat kunnan järjestämien palvelujen saatavuutta ja laatua. Keskeisiä sähköisiä kunnan asiointipalveluja ovat erilaiset luvat, hakemukset ja palautteen antaminen. Rajapinnat tehostavat tietojen toimittamista kunnista valtionhallintoon ja yritysten käyttöön. Kuntaliiton tavoitteena on, että kunnan tiedon toimittamistarve minimoituu ja tietoja tarvitsevat valtion organisaatiot ja yksityiset yritykset noutavat tarvitsemansa tiedot kunnan rajapintapalvelusta. Tämä toimintamalli tehostaa kunnan omaa toimintaa ja tarjoaa käyttäjälle kunnassa tuotetut tiedot jatkuvasti ajantasaisena.

Kuntaliitto on avannut kuntien rajapinnat kokoavan tietopalvelun, Kuntien paikkaTietopalvelu (KTP) osoitteessa <http://www.kunnat.net/fi/kuntatieto/ktp/Sivut/default.aspx>. KTP tarjoaa yrityksille ja valtionhallinnolle keskitetyn pääsyn kuntien teknisen ja ympäristötoimen avattuihin rajapintoihin ja niissä julkaistuihin kunnan tuottamiin tietoihin. Ao. sivuilta löytyy ohjeistusta rajapintojen avaamisesta sekä KTP-palveluun liittymisestä. Kunnan rajapinnat voidaan liittää palveluun heti. Em. sivuilta löytyy tarkempaa ohjeistusta kunnille rajapintojen avaamiseen liittyen.

Julkishallinnon tuottaman tiedon avaamiseksi mahdollisimman laajaan käyttöön, KTP-palvelun tietojen käyttö on yritykselle maksutonta yrityksen palveluja kehitettäessä ja testattaessa. KTP-palvelun testausmahdollisuus avataan yrityksille sopimuksen mukaan. Kun yritys alkaa käyttää tietoja liiketoimintaan, kunnan tietojen ja KTP-palvelun käytöstä peritään maksu. KTP palvelussa kunta voi itse päättää, millaisia maksuja se perii palvelussa tarjottavista kuntansa tuottamista tiedosta, niiden ylläpidosta ja välittämisestä noudattaen PSI-direktiivin (2013/37/EU) asettamia reunaehtoja. Periaatteena on, että kunta voi periä maksuja tietojen välittämisestä, tuottamisesta sekä ylläpidosta aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi siltä osin kuin toimintaa ei rahoiteta verovaroin.

Kuntien rajapintojen avaaminen ja liittyminen KTP-palveluun tukee kuntien Inspire-direktiivin mukaisten veloitteiden täyttämistä. Asiaa valmistellaan Maanmittauslaitoksen kanssa. Tavoitteena on, että kuntien avaamista rajapinnoista sekä valtionhallinnon tuottamista tietoineistoista kootaan Inspire-direktiivin edellyttämä tietopalvelu.

Väestörekisterikeskuksessa käynnissä olevassa kehityshankkeessa tavoitteena on uudistaa rakennustietojen välittäminen kunnista Väestörekisterikeskukseen KRYSP-hankkeen rajapintatoteutuksiin tukeutuen. Tavoitteena on parantaa Väestörekisterikeskuksen käytössä olevien rakennustietojen oikeellisuutta ja ajantasaisuutta. Rakennustietojen oikeellisuus ja kattavuus parantavat kunnan kiinteistöverotuksen tuottoa.

Kuntaliitto on valmistelemassa rajapintapalvelujen laajentamishankkeita yhteistyössä Liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenneviraston kanssa Digiroad-palvelujen tietosisällön kattavuuden ja laadun parantamiseksi. Vastaavasti valmistellaan yhdessä Vesihuoltolaitosyhdistyksen kanssa kunnallisten vesihuolto-organisaatioiden veloitteena olevan tiedon välityksen tehostamista valtionhallinnon käyttöön Vesihuoltolaitosten järjestelmiin toteutettavien KRYSP-toimintamallin mukaisten rajapintapalvelujen avulla.

Kuntaliitto pyrkii edistämään kuntien rajapintoihin tukeutuvien sähköisten asiointipalveluiden hankintaa, käyttöönottoa, käyttöönoton tukemista sekä rajapintapalvelujen ylläpidon koordinoitua yhteistyössä kuntien, ao. ministeriöiden sekä tietopalveluja tarjoavien yritysten kanssa.

Kuntaliiton tavoitteena on, että mahdollisimman moni kunta avaisi Kunnan Rakennetun Ympäristön Sähköiset Palvelut (KRYSP) - hankkeessa toteutetut rajapinnat vuosien 2014 ja 2015 aikana sekä liittyisi kuntien yhteiseen KTP-palveluun.

KRYSP - hanke

KRYSP - hanke jatkoi vuonna 2009 valmistuneen kuntien teknisen- ja ympäristötoimen asemakaava- ja kantakarttatiedot tarjoavia tietopalvelurajapintoja toteuttaneen KuntaGML - hankkeen työtä. KuntaGML- hankkeen rahoittajina ovat olleet kunnat ja TEKES (Teknologian Kehittämiskeskus). KuntaGML- hankkeen 198 rahoittajakunnissa oli vuoden 2009 alussa yhteensä noin 4.4 miljoonaa asukasta.

KRYSP - hankkeessa on toteutettu teknisiä valmiuksia ja työkaluja toiminnan ja palveluprosessien tehostamiseen kunnan teknisessä - ja ympäristötoimessa. Hankkeen päärahoittaja on ollut valtiovarainministeriö kuntien valtionosuusrahoituksella. Hankkeen omistaja on Suomen Kuntaliitto. Hankkeessa ovat asiantuntijakuntina olleet mukana seuraavat kunnat: Helsinki, Espoo, Vantaa, Oulu, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Tampere ja Kirkkonummi.

Toteutetut tietopalvelurajapinnat

Hankkeessa toteutetuista tietopalvelurajapinnoista voidaan asiakkaan tietojärjestelmillä noutaa kunnan tuottamia ajantasaisia tietoja kuten kantakartta, asemakaava, opaskartta, osoitteet, valmiiden rakennusten tiedot sekä rakennus- ja ympäristölupaprosessissa tarvittavat ja syntyvät tiedot. Rajapintakokonaisuudet ovat seuraavat:

- Asemakaavatiedot
- Kantakarttatiedot
- Rakennusvalvonnan tiedot
- Ympäristölainsäädännön mukaiset luvat, ilmoitukset ja päätökset (toteutus meneillään /KRYSP II)
- Poikkeamispäätökset ja suunnittelutarveratkaisut
- Ympäristötoimen tiedot
- Pilaantuneet maa-alueet
- Luontotieto
- Ympäristön tila ja seurantatiedot
- Osoitteet
- Opaskartta, palvelut, toimipaikat
- Katuverkon ja kevyen liikenteen verkon topologia
- Yleisen alueen käytön lupatiedot

Rajapinnat on toteutettu seuraavien järjestelmätoimittajien ao. tuotteisiin:

AIRIX Ympäristö Oy
 Basepoint Kajaani Oy
 Bentley Systems Finland Oy
 Tekla Oy
 Vianova Systems Finland Oy
 CGI Finland Oy
 Sito Tietotekniikka Oy
 Karttakeskus Oy
 Keypro Oy
 Digia Finland Oy

Tietopalvelurajapintojen käyttöönotto kunnissa

Rajapintojen käyttöoikeus

Jos kunta on ollut mukana KuntaGML-hankkeessa, kunnan ei tarvitse maksaa KuntaGML- ja KRYSP -hankkeessa toteutettujen rajapintojen käyttöoikeudesta. Jos kunta ei ole ollut mukana KuntaGML - hankkeessa, tulee kunnan ottaa yhteyttä Suomen Kuntaliittoon (Marketta Tanskanen, etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi käyttöoikeuden saamiseksi. Luettelo hankkeessa mukana olleista 198 kunnasta (vuoden 2013 kuntajaotuksen mukaan 141 kuntaa) löytyy osoitteesta: <http://www.kunnat.net/fi/kuntatieto/ktp/ohjeet/Sivut/default.aspx>

Rajapintojen käyttöönotto ja ylläpito kunnassa

Julkishallinnon tiedonvälityksen tehostamiseksi kuntien tulisi ryhtyä ottamaan käyttöön ja avaamaan rajapintoja yhteistyössä kunnan käyttämän järjestelmätoimittajan kanssa sekä suunnitella ja varata resurssit rajapintojen käyttöönottoon kunnassa. Tähän työhön tarvittavat resurssit ovat yleensä hyvin kohtuulliset, mutta vaihtelevat kunnittain ja järjestelmätoimittajittain. Tavoitteena tulisi olla, että kunnan rajapintapalvelu avataan mahdollisimman pian. Sen jälkeen tietojen harmonisointia ja kattavuuden parantamista tehdään kunnan normaalin palvelutoiminnan ja tietojen ajan tasalla pitämisen yhteydessä.

Kunta vastaa rajapinnan käyttöönoton ja ylläpidon kustannuksista sen mukaan kuin asiasta sovitaan kunnan ja sen käyttämän järjestelmätoimittajan välillä.

Opas rajapintojen avaamisesta

KRYSP - hankkeessa on laadittu rajapintojen käyttöönoton suunnittelua ja käyttöönottoa kunnassa tukeva Kuntaliiton ohjeistus, joka on noudettavissa sivuilta osoitteesta

<http://www.kunnat.net/fi/kuntatieto/ktp/ohjeet/Sivut/default.aspx>

Rajapintojen avaaminen ja niihin tukeutuvat sähköiset asiointipalvelut tehostavat kuntien palveluprosesseja ja parantavat asiakaspalvelun laatua

Rajapintojen aukaiseminen mahdollistaa teknisen- ja ympäristötoimen rajapintoihin tukeutuvien sähköisten asiointipalvelujen käyttöönoton. Kunnan avaamasta rajapinnasta voidaan hakea kunnassa tuotettua tietoa kunnan sisällä tietojärjestelmästä toiseen sekä kunnan tietojärjestelmästä toisen viranomaisen tai yrityksen tietojärjestelmän käyttöön. Rajapintapohjaiset sähköiset asiointipalvelut eivät ole sidottuja kunnan käyttämään operatiiviseen järjestelmään, mikä lisää kilpailua sähköisten palvelujen tarjonnassa. Sähköiset asiointipalvelut tehostavat kuntien asiakaspalvelu- ja viranomaisprosessia sekä parantavat asiakaan tarvitseman palvelun saatavuutta.

Sähköiset asiointipalvelut laajenevassa käytössä kuntien teknisessä - ja ympäristötoimessa

KRYSP-hankkeessa valmisteltuihin määrittelyihin perustuvat teknisen- ja ympäristötoimen sähköisen asiointipalvelut ovat jo käytössä tai käyttöönottovaiheessa noin kolmessa kymmenessä suuressa ja keskisuurissa kaupungissa. Kuntaliiton tavoitteena on sähköisten asiointipalvelujen käyttöönotto kuntakentässä viiveettä ja laajasti kuntien sekä yritysten yhteistyönä.

Kunnissa on jo käytössä teknisen ja ympäristötoimen sähköisiä asiointipalvelun lupa-, hakemus- ja palautepalveluja. KRYSP-hankkeessa laaditut sähköisen asiointipalvelun lupa-, hakemus- ja palautepalvelut pohjautuvat kunnissa saatuihin kokemuksiin ja tunnistettuihin kehittämistarpeisiin. Ensimmäiset sähköiset rakennuslupaluupalvelut otettiin käyttöön kunnissa vuonna 2009.

Rakennuslupaa voi nyt hakea kunnan sähköisestä asiointipalvelusta mm. Espoossa, Heinolassa, Jyväskylässä, Lahdessa, Lappeenrannassa ja Rovaniemellä. Sähköinen rakennuslupa on käyttöönottovaiheessa Loviisassa, Porissa ja Raumalla. Sähköisen rakennusluvun käyttöä osana seudullista kuntayhteistyötä valmistellaan yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa naapurikunnissa Hollolassa, Kärkölässä, Nastolassa ja Orimattilassa.

Sähköisiä palautepalveluja on suuremmissa kaupungeissa käytössä jo laajasti. Kunnan kaikkien toimintasektorien yhteisiä paikkatietopohjaisia palautepalveluja on käytössä mm. Espoossa, Lappeenrannassa, Kouvolassa ja Kajaanissa.

Sähköisen asiointipalvelun kehityshanke Sade/RYPK

Ympäristöministeriön omistama ja valtiovarainministeriön rahoittama Sade/RYPK (Rakennetun Ympäristön ja asumisen Palvelu Kokonaisuus) -hanke on valmistelemaan uusia sähköisiä asiointipalvelutoteutuksia markkinoilla jo olevien lisäksi. Sade hankkeessa toteutetut lupa- ja hakemuspalvelut ovat kuntien käytettävissä keväällä 2014. Parhailaan ao. avoimella lähdekoodilla toteutettua palvelua käytetään tuotannossa ensimmäisissä pilottikaupungeissa, joita ovat Järvenpää, Mikkeli, Naantali ja Sipoo. Palvelutoteutukset tukeutuvat KRYSP-hankkeesta toteutettuihin kuntien rajapintoihin.

Sähköisten asiointipalvelujen hankinta kuntiin

Kunnat voivat hankkia käyttöönsä tarvitsemansa sähköisen asiointipalvelun. Markkinoilla on Sade-hankkeen rahoituksella toteutettuja palveluja sekä yritysten ja niiden kunta-asiakkaiden omalla rahoituksella toteutettuja palveluja. Sade/Rypk-hankkeen lähtökohtana on ollut, että palvelutoteutukset tehdään avoimella lähdekoodilla, joka on kaikkien toimijoiden käytettävissä niiden kunnille tarjoamissa asiointipalvelutoteutuksissa.

Kuntien paikkaTietoPalvelu (KTP)

KRYSP-hankkeessa on toteutettu kuntien avatuista rajapinnoista tietoja tarjoava kokoava palvelu. KTP on tarkoitettu yritysten ja julkisten organisaatioiden tietojärjestelmien käytettäväksi. Palvelussa tarjottavien tietojen käyttöoikeudet hankitaan sähköisestä kauppapaikasta, jossa tunnistaudutaan verottajan Katso - tunnistuspalvelua käyttäen. Palvelusta voidaan noutaa siinä mukana olevien kuntien ajantasaisia tietoja suoraan asiakkaan tietojärjestelmän käyttöön. Laajoja tietoaineistoja voidaan ladata tiedostoina. Lisäksi palvelun tavoitteena on tarjota kunnan aineistoista Inspire-direktiivin edellyttämät tietopalvelut yhteistyössä Maanmittauslaitoksen kanssa.

KTP-palvelu on käynnistetty Kuntaliiton rahoituksella. Kunnille palveluun liittyminen on maksutonta. Parhailaan etsitään jatkorahoitusta ja organisointimallia KTP:n toiminnan, ylläpidon ja jatkokehittämisen järjestämiseksi. Kuntaliitto katsoo, että palvelun toiminnan ja jatkokehittämisen keskeinen rahoitusvastuu kuuluisi ao. ministeriölle, koska keskeiset hyödynsaajat ovat valtionhallinnossa.

Kunnan rakennuslupatietojen välittäminen kunnista Väestörekisterikeskukseen

Väestörekisterikeskus (VRK) valmistelee VTJ - tietojärjestelmän ylläpitoprosessin ja tietopalvelujen uudistamista. Tavoitteena on mm. ottaa käyttöön pysyvä rakennustunnus sekä kehittää kuntien ja VRK:n välistä rakennuslupatietojen siirtämistä tietojen ajantasaisuuden ja virheettömyyden parantamiseksi. Tavoitteena on, että kuntien rakennusvalvonnan lupatiedot välitettäisiin reaaliaikaisina KRYSP-hankkeen rajapintatoteutuksiin tukeutuen prosessissa, jossa mahdolliset virheet tietosisällössä tai tiedonvälityksessä voitaisiin korjata välittömästi.

Kunnan katuverkon ja liikenteen tietojen välittäminen kunnista Liikenneviraston

Liikennevirasto valmistelee Digiroad- tietopalvelun ylläpitoprosessin ja tietopalvelujen uudistamista. Tavoitteena on mm. kehittää kuntien ja Digiroadin välistä tiedonsiirtoa tietojen kattavuuden, ajantasaisuuden ja virheettömyyden parantamiseksi. Tavoitteena on, että kuntien tiedot voidaan noutaa KTP-palvelusta mahdollisimman reaaliaikaisina mm. pelastushallinnon käyttöä varten.

Kiinteistöverotuksessa tarvittavien tietojen välittäminen Verottajan käyttöön

Kiinteistöverotuksen uudistusta valmistellaan. Tavoitteena on kehittää kiinteistöverotuksen verokannan laajuutta ja kattavuutta sekä parantaa kiinteistöverokannan tietojen ajantasaisuutta. Kuntaliiton tavoitteena on tarjota rakennuskantaa koskevia tietoja kunnista KTP-palvelun tukemana verottajan käyttöön.

Inspire-direktiivin kunnille asettamien velvoitteiden täyttäminen

Vuoden 2009 aikana voimaan tulleet laki ja asetus paikkatieinfrastruktuurista sekä niiden taustalla oleva EU:n Inspire-direktiivi edellyttävät kuntien ympäristöön liittyviä paikkatietoja tarjoavan tietopalvelun käyttöönottoa tietosisällöltään vaihteittain laajenevasti vuoteen 2017 mennessä.

Kuntaliiton tavoitteena on, että kunta voisi täyttää Inspire-direktiivin asettamat velvoitteet avaamalla KRYSP-hankkeessa toteutetut rajapinnat ja liittymällä KTP-palveluun.